

‘Geen enkele reden voor een vondelingenluik in Nederland’

Maria Herczog over babyluiken en babyhuizen

Het initiatief om in Nederland een vondelingenluik te plaatsen en een babyhuis te beginnen, roept veel discussie op. Mobeil sprak met dr. Maria Herczog uit Hongarije over deze onderwerpen tijdens haar bezoek aan Nederland. Herczog is een internationaal gerespecteerde deskundige op het gebied van jeugdzorg en jeugdbescherming en lid van het Comité voor de Rechten van het Kind van de Verenigde Naties.

FEMMIE JUFFER

Barbara Muller wil in Dordrecht een vondelingenkamer en een babyhuis openen. Het Better Care Network sprak zich uit tegen dit initiatief (zie kader). Muller zegt dat pasgeboren baby's het slachtoffer van kinderdoding kunnen worden, omdat er niet altijd adequate hulp is voor vrouwen met een ongewenste zwangerschap.

Wat vindt u van haar initiatief om in Nederland een babyluik te plaatsen (zie kader)?

“Daar ben ik het zeer mee oneens. Zeker vergeleken met andere Europese landen heeft Nederland goede preventieve zorg bij ongewenste zwangerschap. Bovendien loopt Nederland voorop met seksuele voorlichting, beschikbaarheid van voorbehoedsmiddelen en abortus. Nederland is in dat opzicht

een gidsland, het laat zien hoe deze problematiek aangepakt moet worden. Daarom begrijp ik dit initiatief helemaal niet. Voorstanders gebruiken vaak het argument dat een babyluik het leven redt van een kind dat anders gedood zou worden of zou overlijden door gebrek aan zorg. Daar is echter geen enkel bewijs voor. Infanticide, het doden van baby's meestal net na de geboorte, komt heel weinig voor in Nederland.”

Wat vindt u ervan vanuit uw functie bij de Verenigde Naties?

“Als lid van het VN-Comité voor de Rechten van het Kind verwijs ik naar ons standpunt hierover. Twee jaar geleden speelde dit onderwerp in Tsjechië en in 2012 in Oostenrijk. Ons comité heeft er bij de regeringen van beide landen sterk

op aangedrongen hun babyluikprogramma te stoppen. Als je naar het Verdrag inzake de Rechten van het Kind kijkt - en daar moet men zich in Nederland aan houden - dan zijn er zeer sterke argumenten tegen babyluiken. Onder andere het recht van het kind om zijn identiteit te kennen, te weten wie zijn biologische ouders zijn, toegang te hebben tot informatie over zijn afkomst.”

Om terug te komen op kinderdoding: in Nederland hebben we een zaak gehad in Nij Beets waarbij een jonge vrouw enkele malen zwanger was terwijl niemand dat wist. Zij bracht haar pasgeboren baby's om het leven.

“Dat gebeurt helaas ook in andere landen, meestal gelukkig sporadisch. Die jonge vrouw moet een psychische stoornis hebben gehad. Wij hebben zelf onderzoek naar infanticide gedaan. In Hongarije zijn er sinds 1996 op openbare plekken couveuses geplaatst waarin een baby te vondeling gelegd kan worden. In de 16 jaar dat ze er zijn, werden er bijna 40 baby's in gelegd, gemiddeld dus zo'n drie per jaar. Het was echter niet zo dat met de komst van deze couveuses het aantal kinderdodingen minder werd.

Men moet zich realiseren dat je een couveuse of babyluik niet op elke straathoek kunt plaatsen. Als er babyluiken op een paar plaatsen in Nederland zouden zijn, dan zou een vrouw in nood dat moeten weten en er een eind voor moeten reizen. Je hebt nooit onmiddellijke toegang tot zo'n luik in het geval van een crisis. Vaak heeft de vrouw in kwestie geen informatie en geen geld. Het belangrijkste is nog wel dat een vrouw in zo'n geval de zwangerschap verbergt. Als ze er wel bewust mee om zou kunnen gaan, zou ze namelijk informatie en hulp zoeken.”

“Door een babyluik te plaatsen moedig je vrouwen aan om op een geheime manier een kind te krijgen en er met niemand over te praten, terwijl deze vrouwen de mogelijkheid moeten krijgen om op een legale manier te bevallen met geheimhouding. Dan wordt er gezorgd voor een veilige manier van bevallen, terwijl de vrouw de gewenste geheimhouding krijgt en tevens zo nodig hulp voor haar psychische problemen. Daarbij wordt informatie over haar gegevens geheimgehouden, maar wel bewaard. Dat betekent dat de informatie over de afkomst van het kind veilig is, tot er misschien een moment komt waarop de moeder zich bedenkt of tot de informatie later nodig is voor het kind.”

U bent dus niet voor een babyluik in Nederland.

“In geen enkel land is er een echte noodzaak voor babyluiken, maar voor Nederland geldt dat helemaal, er is geen enkele reden om een babyluik te plaatsen. Kijk bijvoorbeeld eens naar Duitsland waar ze wel babyluiken hebben. In een onderzoek naar deze ‘Babyklappen’ kwam men er achter dat zelfs de organisaties die de babyluiken beheren, ze erg controversieel vinden. Het belangrijkste argument is dan

‘Vrouwen worden aangemoedigd om hun kind achter te laten.’

steeds dat een vondelingenluik niet in het belang van het kind is en ook niet in het belang van vrouwen. In feite worden vrouwen aangemoedigd om hun kind achter te laten en weg te lopen in plaats van hulp te zoeken en te krijgen. Helaas gelooft de doorsneeburger dat een babyluik kinderen van de dood redt en ook politici omarmen deze boodschap maar al te graag.”

Initiatief babyluik in Nederland

Gemiddeld wordt er in Nederland één keer per jaar een kind te vondeling gelegd. Er wordt altijd meteen geprobeerd om de moeder op te sporen. Het achterlaten van een kind is in Nederland strafbaar, maar in de praktijk is men na een geslaagde hereniging van moeder en kind meer gericht op het geven van adequate hulp dan op het vervolgen van de moeder. Eeuwenlang zijn er in veel landen babyluiken geweest waarin een moeder in nood haar kind anoniem kon achterlaten. Ook nu zijn er in sommige landen babyluiken. Voorstanders vinden dat een babyluik een kind kan redden van infanticide, het doden van het kind. In Nederland zijn geen babyluiken.

Barbara Muller wil in 2013 een babyluik en een babyhuis in Dordrecht beginnen (www.het-babyhuis.nl). Het babyluik zal de vorm krijgen van een vondelingenkamer, een kamer waarin de moeder anoniem afstand kan doen van haar kind. Hoe werkt het precies? Volgens de informatie op de website van Muller wordt de moeder niet gefilmd of aangesproken bij het betreden van de vondelingenkamer, zij kan haar baby in alle rust in een warm bedje leggen. De moeder neemt een uniek puzzelstukje mee waardoor zij herkenbaar blijft als degene die het kind achterliet. Het kind wordt vervolgens in het babyhuis opgevangen in een groep van vier kinderen in de leeftijd vanaf nul jaar.

Je zou kunnen zeggen: Duitsland heeft ook babyluiken, waarom zou Nederland dat voorbeeld niet volgen?

“Maar waarom zou Nederland dan niet het voorbeeld volgen van landen zonder babyluiken, zoals Zweden of Groot-Brittannië, landen in Zuid-Europa of neem zelfs Bulgarije waar toch veel problemen zijn. Waarom zou Nederland zoiets opzetten terwijl er voorzieningen zijn voor de opvang van vrouwen en kinderen? Als de initiatiefneemster iets nuttigs wil doen, zou ze kunnen helpen bij initiatieven in de sfeer van preventie.”

Hoewel het strafbaar is om je kind te vondeling te leggen, is het in Nederland niet verboden om een babyluik te openen. Hoe verhoudt zich dat tot de rechten van het kind?

“Dan moet de Nederlandse overheid ter verantwoording worden geroepen, want hoe is het mogelijk dat Nederland het Verdrag voor de Rechten van het Kind heeft ondertekend, terwijl de binnenlandse wetgeving ermee in strijd is? Politici moeten zich realiseren dat babyluiken indruisen tegen de rechten van het kind en in strijd zijn met het internationale verdrag waaraan zij zich moeten houden.”

De initiatiefneemster wil niet alleen een vondelingenkamer, maar ook een babyhuis openen. Wat vindt u daarvan?

“Waarom zou je een babyhuis beginnen? Het oprichten van nieuwe babyhuizen is totaal achterhaald. Er worden in Europa miljoenen euro's besteed aan het sluiten van kindertehuizen en aan het onderbrengen van deze kinderen in gezinnen. Er is een recente resolutie van de Verenigde Naties waarin staat dat geen enkel kind onder de drie jaar – ik zou zelf zeggen onder de 12 jaar – in een kindertehuis

of een tehuisachtige omgeving mag worden opgevangen. We werken keihard om de tehuizen de wereld uit te krijgen in Oost-Europa, maar in Nederland zouden tehuizen voor jonge kinderen al helemaal niet nodig moeten zijn. Er zijn immers pleeggezinnen waarin ze kunnen worden opgevangen.” <

Standpunt Better Care Network

Het Better Care Network keert zich tegen de komst van een babyluik of afstandskamer in Nederland en ook tegen de oprichting van een babyhuis. In een verklaring op hun website (www.bettercarework.nl) worden de volgende bezwaren genoemd tegen een babyluik:

- Kind en moeder hebben samen hulp nodig.
- Een afstandskamer kan infanticide niet voorkomen.
- Een afstandskamer creëert de volgende problemen:
  - het kan een aanzuigende werking hebben: het anoniem achterlaten van een baby wordt 'normaal' gevonden of zelfs aangemoedigd;
  - het maakt misbruik mogelijk: iemand anders kan de baby achterlaten zonder medeweten of toestemming van de moeder.

Het Better Care Network ziet tevens de noodzaak van een babyhuis niet in, omdat er binnen de bestaande hulpverleningsorganisaties opvang mogelijk is. Aanbevolen wordt om jonge kinderen op te vangen in een gezin: bij familie of in een pleeggezin.